

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Benedicti Ariæ Montani Hispalensis Poemata

In Qvatvor Tomos Distincta

In quo Daudis Regis ac Prophetæ, aliorumque sacrorum Vatum Psalmi; ex
Hebraica veritate in Latinum carmen obseruantissimè conuersi

Arias Montano, Benito

Antverpiæ, 1589

Psalm. CXIX. Beati immaculati in via.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44993

- 20 Hæc porta est IAE, iusti quam semper adibunt:
 21 Laudabo te, exoratus es qui mihi cerra salus.
 22 Quem lapidem artificum proiccerat improbitas, hic
 Est angularis in domo præcipuumque caput.
 23 Hoc nostris oculis mirandum constat ab IA;
 24 Nobis ab IA hic est dies lætitiæ celebris.
 25 Nunc adeo serua, nuncque IAS ferque salutem,
 IAS secunda cœpta fac nunc adeoque fauc.
 26 Prosper & ille, IAE venit huc qui nomine vobis,
 IAE precamur fausta queis contigit esse domus.
 27 FORTIS nempe IAS nobis illuxit; ad aræ
 Ligate cornua hostiam funibus implicitam.
 28 Extollès mihi te FORTE Mq. DEV Mq. fatebor,
 Te laude tollam in astra, te gratus vbique canam.
 29 IAE ferte bono memorem laudémque decusque,
 Cuius benignum numen est, perpetuoque manet.

PSALM. CXIX.

Beati immaculati in via.

PVLCHERRIMAE LEGIS MI-
RABILIS AMOR.*Carmen Elegiacum Acrostichon.*

N A

- 1 **A**mplè felices illi quibus est via simplex,
 Lege IAE ingressis id studiumque manet.
 2 Ac qui eius testata student seruare, beati,
 Huncque omni quærunt corde petuntque pij.
 3 Artifices fraudis prauæ simul esse nequibunt;
 Illius innocuas atque tenere vias.
 4 At tu præcipiens validè obseruare iubebas
 Quæ mandata tuo sunt data consilio.
 5 Atque vtinam tua decreta vt sanctissima seruem,
 Sint mihi constratæ compositæque via.
 6 Abfuerit mihi tuncque pudor, tua cuncta videndo
 Cùm præcepta sequi, conspiciere ac valeam.
 7 Addiscens tua cùm fuero iustissima iura,
 Perfecto grates tunc tibi corde feram.
 8 Attamen vt decreta tua obseruare parantem
 Ne me, valde oro, destituas famulum.

p Blanda

B

- 9 Blanda iuuenta viam quæ purget? seruet vt illa,
Quæ verbis monstas significasque tuis.
- 10 Blando etiam te corde peto, te pectore toto,
Fallere præceptis ne sine meque tuis.
- 11 Blanda tua abdideram iam corde ac pectore dicta,
Ne tibi peccarem, neu vitium facerem.
- 12 Blanda tua o benedicte I A S decreta doce me;
Te mihi doctorem discipulus celebrem.
- 13 Bellè ipse & labiis propriis numerata ferebam
Iura, oris mihi sunt quæ monumenta tui.
- 14 Bellis diuitiis tua me testata, meam plus
Omnibus afficiunt lætificantque viam.
- 15 Blanda tua vt mandata libēs meditatorque loquorque,
Aspicio ipse frequens orbita quaque tua est!
- 16 Bella mihi decreta tua & mihi gaudia magna
Inde fluunt, verbi haud simi memor ipse tui.

G

- 17 Grandia redde tuo famulo tua præmia, viam
Observans verbum comperiaturque tuum.
- 18 Grandia vt ipse tuæ inspiciam miracula legis,
Auctor luce meos expedias oculos.
- 19 Grata mihi tua ne abscondas præcepta; etenim sum
Terræ hospes, patriis exul & ipse locis.
- 20 Gestit & in cunctas anima hæc dum percipit horas,
Iura tua exoptans frangitur ac teritur.
- 21 Grex maledictus erit detestandusque superbi,
Præceptis errant qui exiliuntque tuis.
- 22 Garrula probra mihi longè hinc, despectio & absit;
Testamenta etenim sunt mihi sancta tua.
- 23 Grande sonant verbis Domini in me multa locuti,
Sed decreta tua hæc ipse loquor famulus.
- 24 Gaudia summa mihi tua testamenta feruntur,
Sunt mihi consulti consiliique viri.

D

- 25 Demissa hæc anima est hæretque in puluere, verbi
Ipse tui vt viam iam memor efficias.
- 26 Doctum redde tuis decretis me, mihi adésque,
Respondéque, meas dum numero ipse vias.
- 27 Doctus ego tua quò mediter miracula, viam da
Te duce mandati discere posse tui.
- 28 Desluit hæc stillans anima heu nimis anxia, fultor
Me firma, ac verbi sis memor ipse tui:

- 29 Dimoueásque viam mendacem protinus à me;
Iege tua & grata & me miserante foue.
30 Delegi ipse viam veram, veram penitusque fidelem,
Et tua proposui iura ineunda mihi.
31 Diuelli haud possint I A S testata; mihi ista
Hærent; quorum tu ne sine me pudeat.
32 Decurram ipse viam præceptorumque tuorum,
Ipse velis modò cor amplificare meum.

H

- 33 Forteris doceásque viam me, posco, tuorum
Decretorum I A S, quam sequar in solidum.
34 Hic me tu erudiens doceas modò, lex tua cordi
Sic sacra, sic constans, sic erat apta meo.
35 Hanc volo, tuq; mihi hanc monstra, quæ certa tuorum
Est præceptorum semita, quam cupio.
36 Hoc tua propensum cor testamenta petat fac,
Semotum turpi forde & avaritia.
37 Hos oculos, ne vana queant, diuertere, videre;
Mèque tua inspira viuificaque via.
38 Huic statues dictumque tuum responsaque seruo,
Quæque tui possunt accumulare metum.
39 Horrens quòdq; tui opprobrium durà, mihi transfer,
Quippe tua (agnosco) sunt bona iudicia.
40 Hic mandata animus cupit en tua, viuere me fac
Iustum, iustitiæ participemque iux.

V

- 41 Vt tua dicta I A S, tua sic bonitasque salusque
Fac, potes, accedant, adueniantque mihi.
42 Verbum exprobranti mihi iam responsaque reddam,
Istud quòd verbum sit mihi præsidium.
43 Vsq; fidele meo verbum ne dimoue ab ore,
Omnino expectans dum tua iura peto.
44 Vsq; in secla tuæ postque omnia secula legis
Semper ego obseruans cultor eroque pius.
45 Vt tua quæsiui cupidus mandata, per amplum
Vitæ iter instituens progredior spatium.
46 Vfus & ipse tuis testatis, eloquar ante
Reges, nec fuerit mihi pudor illa loqui.
47 Valde amo quippe tua amplexus præcepta; mihi illa
Gaudia perpetuam lætitiæque ferent.
48 Vt tua chara mihi palmas ad iussa leuabo!
Decretisque tuis vt meditabor auens!

I S

- 49 Sis memor ô verbi, famulo iam pollicitus quòd
Cum fueris, certam spem facis esse mihi,
50 Solamen mihi, dum rebus miseris premor, hoc est,
Quod mihi ades, dicto vivere dasque tuo.
51 Sape diu ac valde me derisere superbi;
A lege at flexi non tamen ipse tua.
52 Sum memor, à primo refero tua iuraque mundo,
I A S solamenque hoc mihi fit solidum.
53 Sat mihi membra tremunt, me totū inuasit & horror,
Quòd legem spernant impia turba tuam.
54 Sunt mihi psallendi, tua sunt decreta canendi,
Materies variis queis vagor hospitiiis.
55 Sum quoque nocte tui memor I A S nominis; vique
Obseruem legem, stat mihi cura, tuam.
56 Sancta & culta mihi tua quòd mandata fuerunt;
Hæc mihi contingunt experiorque bona.

H

- 57 Hæc mea pars, I A S, dixi, obseruare tenebor
Verba tua, hoc dixi, propositumque manet.
58 Hoc precor ante tuos vultus miserere, rogo te
Corde omni, cetera ac fac mihi dicta tua.
59 Hos ego nainque pedes tua per testata reduxi,
Dum referoque meas, cogito diuinque vias.
60 Hactenus ipse tua vt seruem præcepta (nec unquam
Cessauit) properans, & celer ipse fui.
61 Haud mihi (me quamuis præda implicuere cateruæ
Impix) erat legis cura relicta tua.
62 Horrida vel mitis nox sit, media erigor, vt te
Iuraque confitear, iustitiamque tuam.
63 His ego sum socius cunctis metuentibus & te,
Et queis mandati cura probanda tui est.
64 Haufit terra tuum numen, quo est plena, benignum;
Decretis me I A S perge docere tuis.

T

- 65 Tu bene munificus famulo mihi nempe fuisti
I A S, quæ verbi vis memoranda tui est.
66 Tuque bonum sensum melius quoque scire doce me:
Nam tua præcepta hæc sunt mihi certa fide.
67 Tramite depulsus, cum nondum frangerer, ipse
Errabam; seruo nunc tua dicta pius.
68 Tu bonus & bene munificus decreta doceto
Me tua, meque tuum perfice discipulum.

69 Toto

- 69 Toto corde tua obseruo mandata, superbi
Quamquam compingant nomina vana mihi.
70 Tanquam pinguis adeps horum cor gliscit obesum,
Lex tua sed magnam fert mihi lætitiã.
71 Tunc mihi, cum fueram afflictus, bene contigit, vnde
Mi tua decreta addiscere posse datum est.
72 Tam mihi chara tui lex oris, comoda tamque est,
Auri atque argenti millia vt exsuperet.

71

- 73 Instrue me vt discam tua iam præcepta, paratus
Quippe ego sum manibus factus & antè tuis.
74 Inspicientque pij me læti, teque timentes,
Quòd spem firment hanc tua verba mihi.
75 I A S, ipse scio tua sanctaque iustaque iura:
Quòd me afflixisti, veraque causa fuit.
76 Ista tua ô bonitas me consoletur, vt istud
Verbum, quo famulus stat tuus, exposuit.
77 Interiora tua accedant mihi viscera, viuan;
Nam tua lex certam fert mihi lætitiã.
78 Illos & pudeat, qui me inuertere superbi
Falso: mandata at proloquar ipse tua.
79 Illi etiam, qui te metuunt, testataque norunt
Qui tua, me reditu vel properante petant.
80 Isto decreto simplex rectumque meum cor
Esto, vt non possit me temerare pudor.

D. C

- 81 Cumque à te hæc anima exspectat poscitque salutem,
Deficit, exspecto sed tua verba tamen.
82 Cuncta & vis oculos hos deficit; in tua dicta
Me consolari, dico vbi tempus erit?
83 Certè oblitus eram nunquam decreta tua, etsi
Instar vtris fumo complicitus fuerim.
84 Certa tuo famulo præbe vt sit summa dierum,
Hostes cum statues iudicio ipse meos.
85 Clàm puteos mihi foderunt foueasque superbi,
Lege tua quæ non constituisse licet.
86 Cuncta tua (hoc scio) sunt præcepta fidelia, vanè
Me sequitur turba hæc; tu mihi profer opem.
87 Consumptus penè his fueram, terraque repulsus;
Mandata at liqui non tamen ipse tua.
88 Custodire tuum vt possim testata per os, da;
Viuere & vt possim pro bonitate tua.

89 Laude

89 Lau

90 Lata

91 Lect

92 Lex

93 Libe

94 Læti

95 Lata

96 Lati

97 Me

98 Ma

99 Ma

100 Ma

101 Me

102 Me

103 Ma

104 M

105 Na

106 Na

107 Na

L

- 89 Laude omni verbum dignum, dum sæcla manebunt,
In cælis I A S stâtque manetque tuum.
- 90 Lata ac terra tuis dictis vt condita constat
Sæcula cuncta, manet sic tua certa fides.
- 91 Lecta etenim sunt cuncta tibi, & famulantur ad vn-
Iudiciis hodie certa steterè tuis. (quem;
- 92 Lex nisi me tua delectet, incundaque firmet;
Dum premor afflictus, perditus ipse forem.
- 93 Liber in æternum tua non mandata relinquam
Immemor; his etenim tu mihi viuere das.
- 94 Lætus ego quoniam quæro mandata tua; & sum,
Sum tuus, ergo mihi sit tua certa salus.
- 95 Lata acie expectant me vt perdant, impia turba;
Testamenta tua at tum mage perspicio.
- 96 Latum est vsque tuum præceptum & sine carês, quem
Vidi equidem in summis omnibus ipse aliis.

M

- 97 Me tua lex quanto deuinctum incendit amore;
Hanc meditor totum cogito perque diem.
- 98 Magna mea exsuperat per te sapientia & hostes,
Istis præceptis; quæ mihi perpetua.
- 99 Magna ego dum meditor tua testatissima, multa
Noui, doctores quæ latuere meos.
- 100 Mandata obseruo quoniam tua, iam mihi cedent
Prudentes mouitis consilioque senes.
- 101 Mèque meosque pedes prauis auerto viis, vt
Obseruem verbum, prosequar atque, tuum.
- 102 Me valde doctum fecisti; quippe tuis non
Vllo dimoueor tempore iudiciis.
- 103 Melle magisque meo tua dulcia dicta palato &
Ori sunt, quid tam dulce referre queam?
- 104 Me tua prudentem reddunt mandata, quòd omnis
Detestata ideò semita vana mihi est.

N

- 105 Næ pedibus nostris præstant tua verba lincernam,
Lumen sunt certum tramitis atque mei.
- 106 Non fallam iurata mihi, stabilitaque figam,
Vt iura obseruem iustitiamque tuam.
- 107 Non modus afflictio mihi constat: viuifica me
I A S, quæ verbi spes mihi magna tui est.

108 Nostro

150 P S A L M O R V M

- 108 Nostro ore & quæ sponte fero, gratè excipias; me
Iudicia ò I A S edoceasque tua.
109 Nam quanquã hãc animã expositã semper fero, pas-
Inque meis, legis sum memor ipse tuæ. (mis
110 Non pia turba mihi laqueum posuere, sed egi
Errans mandatis deuia nulla tuis.
111 Nota mihi sũnt sors tua contestata per æuũ,
Illa etenim cordi gaudia certa meo.
112 Nempe ipse vt faciam tibi quæ decreta, meum cor
Inclino; tandem hoc est mihi perpetuum.

D S

- 113 Sunt inuisa mihi commenta agitataque vili
Ingenio; legem diligo at vsque tuam.
114 Scutum, & qua lateam, mihi tu es tutela; manetque
In verbo constans spes mihi summa tuo.
115 Siste me procul, ò, procul hinc estote maligni;
Vt præcepta mei sint mihi culta D E I.
116 Sustentare tuo, vt viuam, me pergito dicto;
Me ac spe decepta ne patere vt pudeat.
117 Suffer me, vt seruet semper; decreta tua & sint
Gaudia, lætitie materiesque mihi.
118 Spretos calcasti, tua qui decreta relinquunt
Errantes, mendax fraus agit hos etenim.
119 Sanè tu veluti faeces terræ impia deles
Agmina, testata hinc diligo & ipse tua.
120 Statque horrens caro nostra tuo stupefacta timore;
Eque tuis pauidus iudiciis metuo.

V H

- 121 Hoc egi, vt facerem ius, feci iustitiamque;
Ne parere vt turba heu me violenta premar.
122 Hunc famulum posito confirma pectore in alma
Commoda, ne violens turba superba premar.
123 Hærent dum sperant oculi hi, expectantq. salutem;
Dictaque iustitiae dum tua; deficiunt.
124 Huic famulo, vt solitus te es confirmare benignum
Effice; decretis me doceasque tuis
125 Hoc sum, confiteor, seruus tuus, instrue tu me; ac
Testamenta iube me bene nosse tua.
126 Hora ac tempus adest I A E vt faciatque parerque
Lex tua spreta istis & violata fuit.
127 Hic præcepta tua & mihi sunt charissima plusquam
Aurum, perspicua Pazius ac facie.

128 Hinc

128 Hinc ergo omnino rectè mandata notavi
Omnia, & inuisa est semita vana mihi.

D P

129 Planè mira etiam sunt contestata tua, vnde
Hæc anima obseruans illa colit meritò.

130 Porta ipsa illustrat verborum prima tuorum,
Illa rudes animos erudit atque docet.

131 Pandens osque meum aspiro ac sitibundus anhelò;
Nam præcepta aucto percipioque tua.

132 Pone oculos in me aspiciens, miserere mei; qui
Nomen amant, quali iure fuere, tuum.

133 Passus, oro, meos compone ac dirige verbo
Ipse tuos; obliqui vt nil mihi præsit, age:

134 Praua hominis me vi ac violenta fiste redemptum,
Mandata vt seruem perficiamque tua.

135 Prome tui lucem vultus, & lumina seruo,
Decreta ac doctor dicere da tua me,

136 Plena oculi hi lachrymis ideò emiserè fluenta,
Quòd seruata istis lex tua non fuerit.

Y S

137 Sancte I A S iustum celebrent te; iustus enim tu es,
Et tua iustia simul rectaque iudicia.

138 Sunt præcepta tuis testatis iustaque constans
Iustitia, atque fides, sunt tibi chara adèò.

139 Succisus zelo indignor quòd non memores sunt;
Nec recolunt hostes, quæ tua verba, mei.

140 Seruus amat tua dicta tuus, purissima multum &
Explorata etiam sæpè probata fragis.

141 Sum paruus, contemptus ego: mandata tua atqui
Casibus in nullis immemor abiciam.

142 Stat tua iustitia in totum iustissima sæclum,
Est tua lex verax, ipsaque summa fides.

143 Stringens anxietas reperit me angustiaque ingens:
Sed præcepta tua hæc sunt mihi delicia.

144 Sunt testata tua in totum iustissima sæclum:
Intruc me, & viam; scire ea, vita mihi est.

P Q

145 Quum te corde vocem toto, exorare præcor, mi
I A S decreta atque vsque tenebo tua.

146 Qui voco te, mihi tu fer opem, proferque salutem;
Testatisque tuis inuigilabo pius.

147 Quum primùm venit aurora, & prior excitor, & te
Inuoco, dant certam spem tua verba mihi.

148 Quò

- 148 Quò tua dicta loquens mediter, mea lumina somno
Excita, custodes præueniunt vigiles.
- 149 Qua bonitate vales I A S hanc excipe vocem,
Iura tua vt consent, me quoque viuere fac.
- 150 Qui scelus admittunt sectantes, nempe propinqui
Sunt sceleri, atque tua lege abiere procul.
- 151 Quippe prope es tu I A S, tua sunt præceptaque vera,
Immò ipsum verum, certa que summa fides.
- 152 Quòd tua fundaris sæclum testamina in omne,
Iam pridem noram, protinus ac teneo.

R

- 153 Respice me, afflictumque vide, meque erue, quando
Nunquam sum legis non memor ipse tuæ.
- 154 Rixam litigiumque meum rixare redemptor
Suscipe, me dicto viuificaque tuo.
- 155 Restat abestque malis procul atque remota salus est,
Quos decreta piget sollicitare tua.
- 156 Respiciens tua iura I A S, tua viscera, quæ sunt
Multa tibi, vitam da mihi, da propriam.
- 157 Rescidi nunquam tua testamenta profanus,
Quamuis turba petat plurima, meque premat.
- 158 Rumpor, discrucior spectans, vt perhida turba
Observare negat dicta colenda tua.
- 159 Respice vt ipse, I A S, amo quæ mandata dedisti;
Et me viuifica qua bonitate vales.
- 160 Recta fides verum, immò ipsum verbi caput exstat.
Istius, æternæ iuraque iustitiæ.

S

- 161 Sectantur domini immeritum me, sed tua verba
Excoluit venerans cor timuitque meum.
- 162 Sic ego, sicque tuo dicto sum lætus onansque;
Multa velut cui iam præda reperta fuit.
- 163 Sancta mihi tua dilecta est lex vana peroso;
Omnia detestor ficta dolumque malum.
- 164 Septima per lucem tibi laus mea certa dieque est,
Et pro iudiciis iustitiæque tua.
- 165 Seruat amatoresque tuæ pax plurima legis:
Offendit nihil hos, impedit hosque nihil.
- 166 Seruator mihi sis I A S, nam exspecto salutem
Ex te, præceptis & studeo ipse tuis.
- 167 Sunt mihi chara adeò quæ tu es testatus, vt illa
Hæc anima obseruet perpetuoque colat.

168 Seruo

168 Seruo tua & mandata, tua & testata; meæque
Omnes te coram suntque patentque vix.

N T

- 169 Te prope & ante tuam faciem clamor meus I A S
Adsit, pro verbo tu instrue meque tuo.
170 Túque tuum dictum firmes vt, me eripe, dáque
Accedat faciem nostra querela tuam.
171 Tunc labia hæc fundet laudem, decreta tua & cum,
Te mihi doctore, addiscere contigerit.
172 Tunc mea lingua tuum referet certissima dictum;
Omnia præcepta vt sint tua iusta, canet.
173 Tota mihi delecta tua vt mandata repono,
Sic tua mi certo sit manus auxilio.
174 Te cupiens I A S poscoque tuamque salutem,
Lex tua iucundæ sunt mihi delicia.
175 Te hæc anima & viuens laudabit, viuere tu da,
Auxilioque mihi sint tua iudicia.
176 Tu famulum perquire tuum præcepta tua laud quis
Negligit; errat & vt perditus agnus agris.

PSALMVS CXX.

Ad Dominum cum tribularer.

DIVINA TUTE LA HVMANAE IN-
VIDIAE CONTEMTRIX.

Canticum graduum, siue, ascensionum.

Carmen Dicolon Distrophon.

- I**AM cum premor inuoco,
Is respondet enim consulit ac mihi.
2 I A S hanc animam erue
A lingua artificique à labio doli.
3 Quid dat, quid cumulat tibi
Fraudis lingua, mali & consilij artifex.
4 Fortis spicula militis,
Carbonisque graues nempe genitici.
5 Heu me, quique vagus colo
Moschos, quique Arabum non stabiles domos.
6 Per multum hæc anima accolit
Pacis iuncta malis hostibus integræ.
7 Pax mi, pax placet; at strepunt
Pugnam scilicet hi & prælia, cum loquor.

N PSAL.